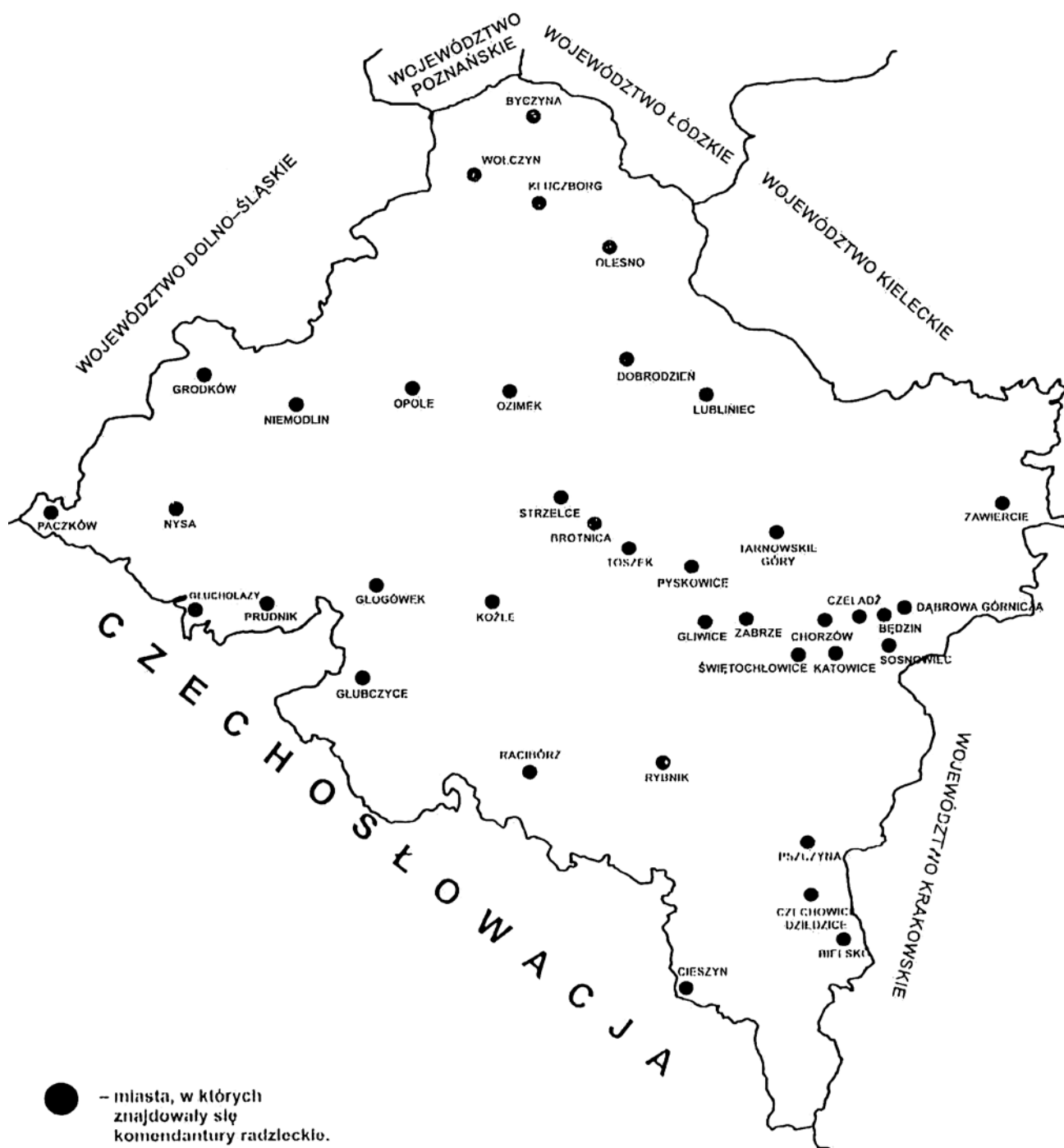
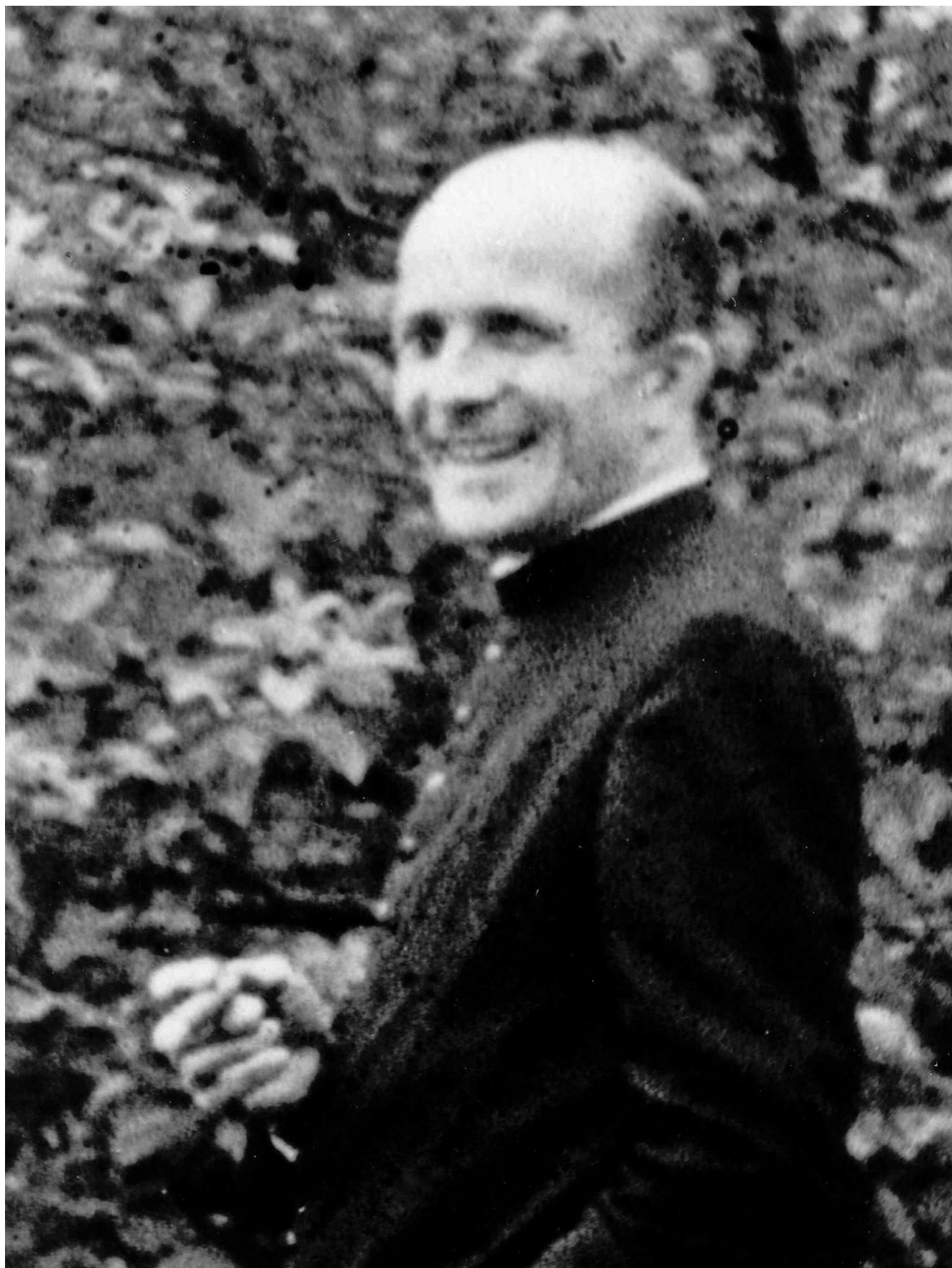

Nr 1. Komendantury radzieckie w województwie śląsko-dąbrowskim w 1945 r., za: H. Stańczyk, *Od Sandomierza do Opola i Raciborza*, Warszawa 1998, szkic nr 20.

Nr 2. Zbiorowa mogiła mieszkańców Miechów zamordowanych przez Armię Czerwoną w dniach 25–27 stycznia 1945 r., zdjęcie z ekshumacji w kwietniu 1969 r.
Fot. Józef Bonczol.

Nr 3. Zamordowany przez sowieckich żołnierzy ks. Jan Frenzel. 25 stycznia 1945 r. udał się z wiatykiem do konającego. W czasie spowiedzi ukrywających się w piwnicy mieszkańców Miechowic został zatrzymany przez sowieckich żołnierzy i doprowadzony do Stolarzowic, gdzie był torturowany, a następnie został zamordowany. *Zbiory Józefa Bonczola.*

O g ł o s z y n i e.

32

Wszyszy obywatele gminy Bobrek, którzy dostali wezwanie do pracy i są zarejestrowani na listach, mają się głosić d z i s o godzinie 2 ^{po połud.} w szkole III ^{po połud.} przy ulicy Trzecioka (Trzeciokstraße).

Zabrać należy z sobą:

mały złogówek, łyżka, misa, Decka, jedna zmiana bielizny, ręcznik i rzeczy do mecia. Odpowiedne wyżywienie jest na miejscu zapewnione przez władze Armii czerwonej.

Mają się także stawiać wszyscy bezrobotni w wieku: mężczyźni od 14 do 60 roku, kobiety i dziewczyny od 15 do 52 roku.

Wszyscy ci, którzy się nie stawia o wyznaczonej godzinie, zostaną wysłani na S y b i e r tak samo ich rodziny a mieszkanie ich zostanie skonfiskowane.

Nie wolno się nikomu uchylać od pracy, która jest konieczna celem szybkiego zakończenia wojny.

Każdy obywatel powinien pomóc pracą swoją Armii czerwonej.

B e k a n n t m a c h u n g.

Alle Bürger der Gemeinde Bobrek, welche die Aufforderungen zur Arbeit bekommen haben und schon eingetragen sind in die Listen, müssen sich heute um 2 Uhr in der Schule III an der Trzeciokstraße melden.

Mitzunehmen sind:

ein kleines Kissen, eine Decke, ESnapf, Löffel, Wäsche, Handtuch, und Sachen zur Toilette.

Seitens der Roten Armee ist eine entsprechende Verpflegung zugesichert.

Es müssen sich ferner stellen: alle Arbeitslosen: Männer im Alter von 14 bis 60 Jahren, Frauen und Mädchen von 15 bis 52 Jahren.

Diejenigen Personen, die sich nicht in der angegebenen Zeit stellen, werden nach S y b i e r verschickt und ihren Wohnungen werden beschlagnahmt.

Es darf sich niemand von der Arbeit zurückziehen, die im Interesse eines baldigen Kriegsendes liegt.

Jeder Bürger ist verpflichtet der Roten Armee zu helfen.

Bobrek, dnia 10. kwietnia 1945 r.

Naczelnik Gminy

Posterunek Milicji Obyw.

Pawlow, dnia 23. 3. 1945r .

wPawlowie.

W y z w a n i e .

Tutejszy posterunek milicji obyw. Wzywa P.....
.....*Wilhelm*.....zamieszkałego wPawlowie ul.....Nr.....
do stawienia sie w dniu 24. 3. br. o godz. 6 rano przy tutejszem
posterunku Milicji Obyw. Wrazie nie stawienia sie trzy miesie czny
wiezinie . Zabrac ze soba lopate i wyzywienie na 6 dni.

tym. piecz.

Stewczand
.....

Komendant Milicji Obyw.

**Bytomskie Zjednoczenie
Przemysłu Węglowego
w Bytomiu**
Kopalnia Bytom

Wasz znak

Data 24.VII.45

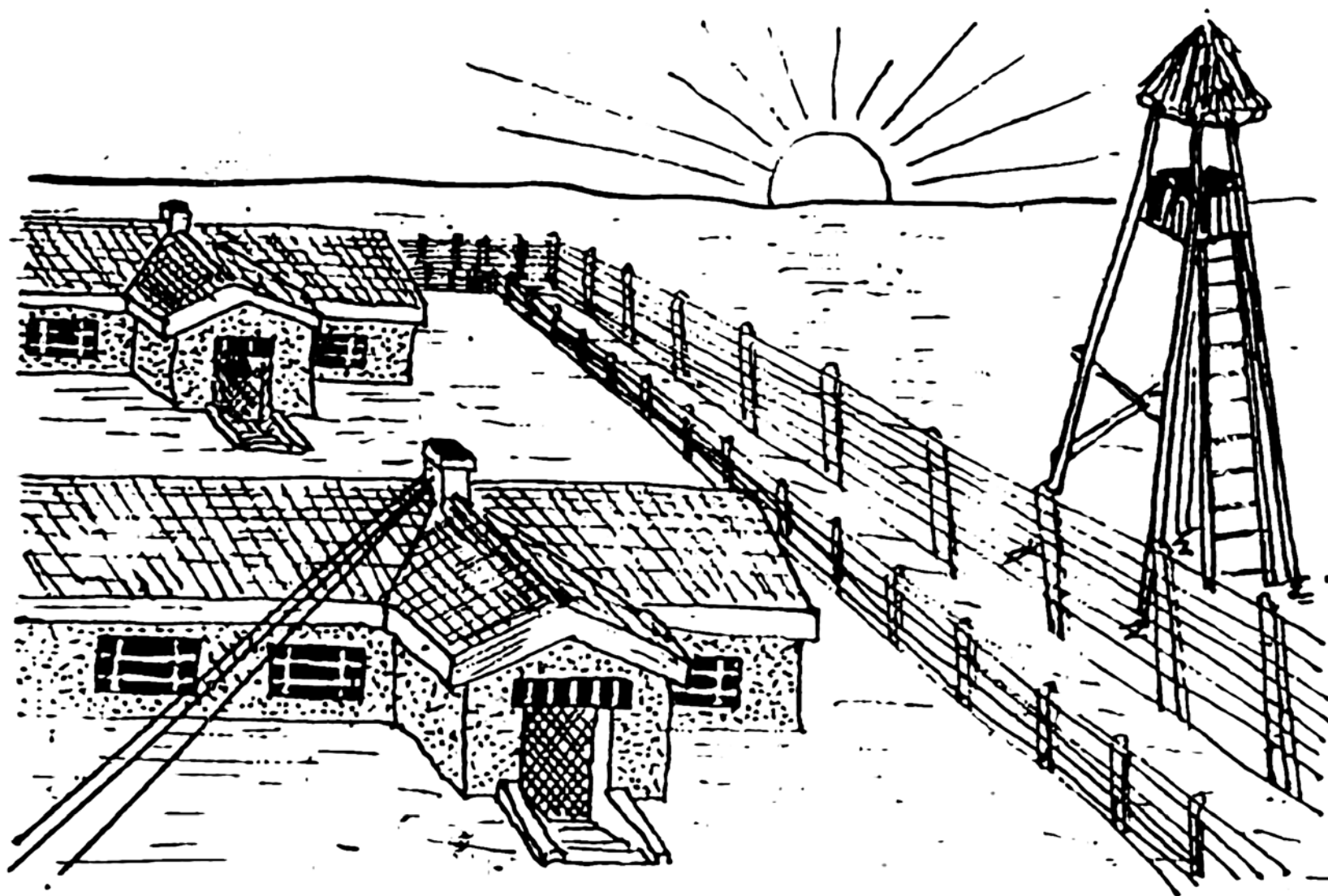
Nasz znak Sekr./Pr.

Z a s w i a d c z e n i e
=====

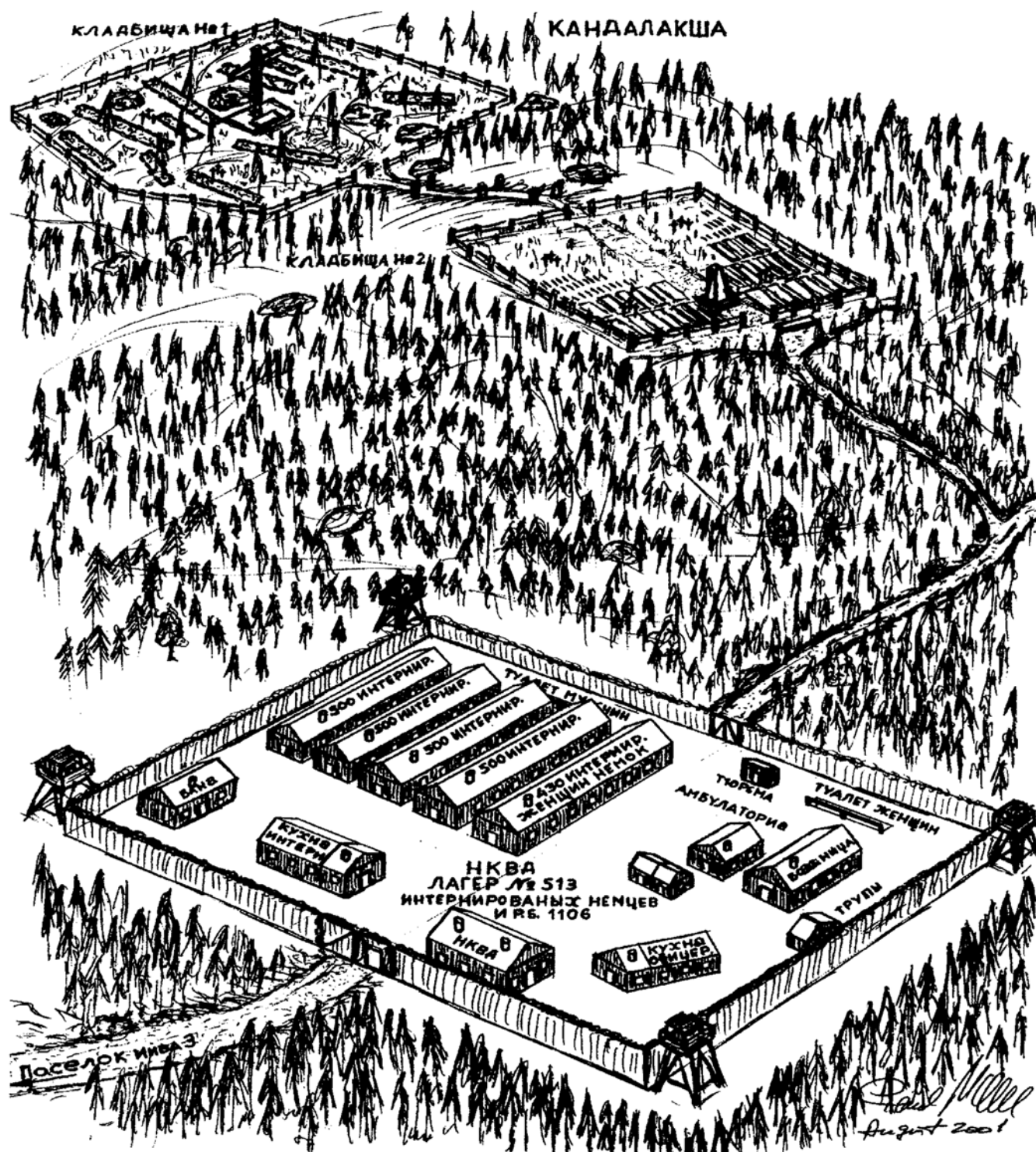
Stwierdzamy, iż Ob. Helmut Kondziela jest
notowany w ewidencji naszej kopalni jako syn
rebacza Alfonsa, wziętego na roboty przymusowe,
i czasowo pozostaje w pracy we wojskowym oddziale
radzieckim Nr. 73906, wobec czego zezwalamy rodzinie
Kondziela, zam. przy kol. Szczeskie Gornicze Nr. 28a
na dalsze pozostawanie w mieszkaniu służbowym.

Zarząd Kopalni:

Nr 7. Szkic żeńskiej części obozu narysowany na podstawie relacji Agnieszki Szynol (Kazior) po jej powrocie z deportacji. Zbiory prywatne.

Nr 8. Rysunek obozu NKWD dla internowanych-aresztowanych nr 513 w Kandalakszy w rejonie Murmańska, na podstawie rysunku Paula Kossa, za: S. Rosenbaum, D. Węgrzyn, *Deportacje z Górnego Śląska do Związku Sowieckiego w 1945 roku*, Katowice 2015.

16, 2, 99, 45

Am 28. Februar 19. 45
 Am 9. Apr. wurde mir gesagt
 man solle mich zuhause lassen
 Am 10. Apr. wird mir in der
 Kassenkassette, ausgegeben,
 bis 2 Apr. noch aufbewahrt
 Es soll nunmehr aufbewahrt
 und so zu sein sein.
 man werde mich aufbewahren
 von dem ganzen Körper des
 Kopfes man wird nicht aufbewahren,
 if h

Vom 2. Vfr. sohan war der
Aufbruch unvollkommen und hier
noch von Leuten des Prinzen Hofes
angehalten. Ich nahm mich wieder
von Kieffische Tolstojan
zu Ehren und zu Fuß be-
gleitete,

Nr 10. Pamiątkowe zdjęcie z wesela Ludwika Poloka. *Zbiory prywatne.*

Nr 11. Drewniana łyżka z napisem „Piniog, Kirow” oraz drewniana papierośnica z napisami „Kemerowo 1945–46, Sibirien” wykonane w czasie deportacji przez artystę rzeźbiarza Jana Seretę. *Zbiory prywatne.*

Nr 12 a. Pojemnik aluminiowy – miarka z napisem „BAPHA” przywieziona z deportacji przez Józefa Kandelskiego. *Zbiory prywatne.*

Nr 12 b. Nóż z rękojeścią z kości przywieziony z deportacji przez Teodora Tobora. *Zbiory prywatne.*

Nr 13. Różaniec z drutu, przywieziony z deportacji do Donbasu, ofiarowany ks. infułatowi Pawłowi Pynchale. *Zbiory ks. Pawła Pynchale.*

Nr 14. Pamiątki Antona Gory przywiezione z deportacji: drewniana fajka z napisem „Kazachstan 1946”, aluminiowa łyżka, nożyk, dokument repatriacji („Sprawka”), fot. Joachim Makowski. *Zbiory Józefa (Wilhelma) Góry.*

 Союз Обществ Красного Креста и Красного Полумесяца СССР

Почтовая карточка военнопленного
Carte postale du prisonnier de guerre

Бесплатно
Franc de port

Кому (Destinataire) *Hilfswerk der Evangelischen Kirchen*
in Deutschland Zentralbüro Ost. Abt. I/4 Kriegsgefangene

Куда (Adresse) *Berlin W 15*
(страна, город, улица, № дома, округ, село, деревня)
Lietzenburgerstrasse № 36.

Отправитель (Expéditeur)
Фамилия и имя военнопленного
Nom du prisonnier de guerre *Frank*

Почтовый адрес военнопленного
Adresse du prisonnier de guerre *U. D. I. I. I.*

Lager 7503/II.

Bitte den Vorstand der Evangelischen Kirchen in Deutschland meine Frau
Fadwiga Ab in Tarnowski Gory. Wł. No. (Polske) meine
mindesten Grüsse zu übermitteln, im voraus meinen besten Dank.

Sonntag 4. November 1948. Meine liebe Frau Hedwig und meine lieben Kinder!
Deine Karte vom 3. 10. 48. Dankend erhalten, aber viele Freude hat sie mir mitge-
bracht, da die Karte nur halb geschrieben, hast Du wirklich mir nichts mehr zu
schreiben als diese paar Worte, und dann noch am Sonntag, wo ich jeden Tag nach Deiner
Post schaue, um was neues zu hören oder meinen Kindern die halbe Karte anfüllen
zu lassen. Ich fülle meine Karten ganz aus, oder hast Du keine Zeit mehr für
mich. Ich weiss es, dass es Dir schon über ist, das lange warten auf mich, ich
kann nicht dafür, das sie mich nicht entlassen wollen. Ich sollte schon voriges Jahr
bei euch zu Hause sein, aber man weiss nicht auf was es gut ist. Meine kleine
Maga stellt mir öfters vor, sie soll mir gesund bleiben. Heute ist grosser Feiertag.
Der liebe Herrgott was es am besten wenn wir zusammen kommen. Bis auf weiteres
geduldig tragen unser Leid, dem folgt uns Freude. So schreibe mir gleich auf
diese Karte Antwort. Liebe Hedwig, Du weist es nicht was Gefangenschaft
heisst, dann wirst Du es Dir ganz anders zu deuten nehmen. Also bleibe Geduldig
bis mir Gott die Freiheit schenkt. Auf Wiedersehen Dein Mann Franz.

Deutschland

СОЮЗ ОБЩЕСТВ КРАСНОГО КРЕСТА и КРАСНОГО ПОЛУМЕСЯЦА
СССР

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА ВОЕННОПЛЕННОГО
Carte postale du prisonnier de guerre

Бесплатно
Franc de port

Romy (Destinataire) *Hilfswerk der Evangelischen Kirchen
in Deutschland, Zentralbüro Ost, Abt. 4 Kriegsgefangene*

Kuda (Adresse) *Berlin NW 15*
(страна, город, улица, № дома, округ, село, деревня)
Liebknechtstrasse № 36.

Отправитель (Expéditeur) *Franciszek M.*
Фамилия и имя военнопленного
Nom du prisonnier de guerre

Почтовый адрес военнопленного *U. D. S. S. R.*
Adresse du prisonnier de guerre *Lager #503/II.*

T.I.—1 Зак. 2675 17.IX—45 г.

Bitte den Vorstand des Hilfswerkes meiner Frau Hedwiga (Polska) meine Grüsse zu übermitteln.
Sonntag den 6. Februar 1949. Meine liebe Frau und lieben Kinder!
Deine Karte vom 18.12.48. mit großer Freude erhalten am 5. II 49.
Als ich aber gelesen habe das meine kleine Maria krank ist, wahr
mir gleich nicht wohl den ich kam am späten Abend aus der Stadt
nach Hause und von Friedel bekam ich Post. Passen liebe Hedwiga,
denn es kommt jetzt wieder die ungeheure Zeit am meisten frage
je und wieder ist Sonntag, keine Kirche keine Messaudacht und alle
soll dieses Leben noch so gehen. Das die Kinder betraut werden das
hört mich sehr. Die Töchter schrieb mir ich habe keine Ahnung so
lange wegzubleiben das Du schwer hast mit den Kindern das weiß
ich genau. Der Peter von ihr ist auch hier und kam auch nicht eher
kommen. Den Leuten die mir das Leben erspart haben denen wird
es ordentlich gehen, den Rotkranken aber liebe Frau lasse den Abt nicht
sinken, alles in Gottes Hand. Vom Hilfswerk bekam ich 2 Karten, das
die stets bereit sind die Verbindung mit Dir und mir weiter zu halten.
Man muss sich schließen bleibt mir alle gesund denn es muss einmal der
Sonnenchein kommen alles gute wünsche ich Dir liebe Hedwig, das man
wieder mehr wieder zusammen kommen. Grüß und Küsst Dich dein Mann Franz

Nr 17. Cmentarz łagierników. Zbiory Ośrodka KARTA.

Nr 18. Panorama Żezkazganu (Kazachstan), jednego z miejsc zsyłki Górnolężaków. Zbiory Ośrodka KARTA.

„УТВЕРЖДАЮ”

Начальник Опергруппы

Актюбинского лагеря

НКВД 222

Зам. нач. отдела НКГБ СССР

Майор Государственной

(Сикимов)

„Г. Шокот” 1945 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

„29” июня 1945 г.

Я, сотрудник опергруппы Ст. Оп. Уп. 1-го отд. НКГБ СССР
Воткоздрав рассмотрел материал о проверке в соответствии с приказом НКВД СССР
 № 00315 от 18 апреля 1945 года на арестованного уполномоченным НКВД СССР по
1 украинскому фронту

1. Фамилия, имя, отчество А. Бергард
2. Год рождения 1908
3. Место рождения с. Киурус (окр. Рогбин)
4. Национальность поляк
5. Подданство германское
6. Точное место последнего жительства с. Киурус

НАШЕЛ:

что А. состоит членом Франкостройки не картин
 с 1943 года из числа картин является руководителем
 блока украинской антифашистской организации в картин.
 Одновременно-политический активистом украинской

ПОСТАНОВИЛИ:

Согласно пункта 1 приказа НКВД СССР от 18 апр.
 1945 г. А. оставлен при себе и для выдачи
 кассы сержанта из сил

Оперсотрудник. Ст. Оп. Уп. 1-го отд. НКГБ СССР
с. лейт. Губерн. М. В. З. Д.

„ZATWIERDZAM”

Naczelnik [Opergrupy] (grupy operacyjnej)

Aktiubinskiego łagru

NKWD 222

Zast. Nacz. Wydziału NKGB [KSSR]

[Major Gosbezopastnosti]

(podpis) (Sikimow)

29 czerwca 1945r.

DECYZJA

29 czerwca 1945r.

Ja, współpracownik opergrupy [.....] rozpatrzyłem materiał o sprawdzaniu zgodnie z rozkazem NKWD ZSRR № 00315 z 18 kwietnia 1945 roku aresztowanego przez pełnomocnika NKWD ZSRR 1 ukraińskiego frontu

1. Nazwisko, imię, imię ojca A Gerard
2. Rok urodzenia 1908
3. Miejsce urodzenia w. Knurów (okręg Rybnik)
4. Narodowość Polak
5. Obywatelstwo niemieckie
6. Dokładny adres ostatniego zamieszkiwania w. Knurów

STWIERDZAM:

że A Gerard był członkiem partii faszystowskiej NS od 1943 roku, w partii był kierownikiem bloku aktywnie uczestniczył w partiach i społeczno – politycznej działalności Niemiec

POSTANOWIŁEM:

Zgodnie z punktem 1 Postanowień NKWD ZSRR № [55315] z 18 kwietnia 1945r. A zostawić w łagrze № 222 dla dalszego trzymywania pod strażą

Opersotrudnik [St. Op. Up.....]

młodszy lejtenant [....] (podpis)

Generalny Pełnomocnik Rzeczypospolitej Polskiej dla Spraw Repatriacji.
Генеральный Уполномоченный Польского Правительства
для дел Репатриации

I.

SPIS

polskich obywateli-górników wywiezionych do ZSRR
z początkiem 1945 r. z terytorium Górnego i Opolskiego Śląska

I.

ЛИСТ

польских граждан-горнорабочих вывезенных в СССР
в начале 1945 года из территории Верхней и Опельской
Силезии

Nr 21. Okładka Spisu polskich obywateli-górników wywiezionych do ZSRR z początkiem 1945 r. z terytorium Górnego i Opolskiego Śląska przygotowanego w 1946 r. przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego. Śledztwo S8/00/Zk OKŚZpNP Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

SŁOWO WSTĘPNE

Niniejsza książka zawiera nazwiska górników polskich, zatrudnionych w chwili obecnej w radzieckim przemyśle. Na początku 1945 roku zostali oni — w okresie działań wojennych — przez władze radzieckie ewakuowani do ZSRR. Akcja ta objęła górników, m. in. Polaków b. obywateli niemieckich, zatrudnionych zarówno na kopalniach Górnego Śląska, jak i na kopalniach odzyskanego Śląska Opolskiego.

Górnicy ci pozostawili swoje rodziny w kraju. Rodziny, posiadające obywatelstwo polskie, czekają na powrót swoich żywicieli.

Władze radzieckie proszone są o udzielenie pomocy w poszukiwaniu i repatriowaniu wymienionych w książce obywateli polskich do kraju. Uprasza się również zwolnić niewymienionych w książce górników-Polaków, pochodzących ze Śląska Opolskiego.

Część poszukiwanych górników znajduje się na terenie Zachodniej Ukrainy.

Rząd Polski daje wyraz nadziei, że władze radzieckie odniosą się do tej sprawy przychylnie.

ВСТУПИТЕЛЬНОЕ СЛОВО

В настоящей книжке составлен список фамилий польских горнорабочих, трудящихся теперь в советской промышленности.

С началом 1945 года, во время военных действий, Советские Власти эвакуировали этих рабочих в СССР. Акция эта охватила, между прочим, Поляков — бывших немецких граждан, работающих так по шахтам Горной Силезии, как и по шахтам, находящимся на возвращенной Польской Республике территории Опельской Силезии.

Эти горнорабочие оставили свои семьи на родине. Семьи польских граждан ожидают возврата своих кормильцев.

Просим Советские Власти оказать содействие в поисках и репатриации на родину указанных в книжке польских граждан.

Одновременно просим отпустить неуказанных в книжке горнорабочих-Поляков, происходящих из Опельской Силезии.

Одна часть разыскиваемых горнорабочих находится на территории Западной Украины.

Польское Правительство выражает надежду, что Советские Власти благосклонно отнесутся к этому вопросу.

Фамилия и имя — имя отца	Год и место рожд.	Место проживания
3558. Копчик Ян — Ян	12. 4.09 Забжэ	Забжэ
3559. Копецки Херман	20. 4.01	Гливицэ
3560. Корчечек Павел	5.11.98 Буякув	Ожех
3561. Корнек Петр — Ян	17. 1.05 Меховицэ	Меховицэ
3562. Корус Роман	22. 7.18 Биркенталь	Биркенталь
3563. Корбеля Герхард	30. 1.14 Руда	Руда
3564. Корбель Эмиль	19.10.08 Свентохловинэ	Бобрек
3565. Корба Юзеф	8. 7.10 Бобрек	Бобрек
3566. Корнек Ян	25. 5.00	Бытом
3567. Кортыка Ян	8.10.02	Меховицэ
3568. Корникэ Павел	18. 8.05 Хожув	Бытом
3569. Корц Франц	11.11.98 Бискупицэ	Забжэ
3570. Корнике Вильхельм	28. 1.00	Забжэ
3571. Корек Рудольф	13. 9.08 Нова Весь	Гливицэ
3572. Кортыка Вильхельм	10. 1.00 Меховицэ	Меховицэ
3573. Корбель Ян	18.10.09 Бытом	Бытом
3574. Корнас Ян — Павел	27. 5.96 Катовицэ	Меховицэ
3575. Корек Станислав — Юзеф	1905 Забжэ	Забжэ
3576. Корек Хенрик	4. 4.04	Гливицэ
3577. Кортыка Хенрик — Норберт	1895 Меховицэ	Меховицэ
3578. Кортыка Ян — Фидип	1897 Карб	Карб
3579. Кортыка Петр — Ян	1896 Карб	Меховицэ
3580. Коргель Макс — Юзеф	21.12.08 Мацозицэ	Забжэ
3581. Коргель Эрнест — Юзеф	3. 4.14 Гломбчицэ	Забжэ
3582. Корник Юзеф — Ян	20. 4.98 Микульчице	Микульчице
3583. Косэк Ян	26. 5.10 Карб	Карб
3584. Кослиовски Юзеф — Франц	30.10.09 Петроград	Вешова
3585. Косидер Теофил	27. 4.12 Козлув	Гливицэ
3586. Костож Ян	17.12.08 Руда	Микульчице
3587. Костшева Павел	19. 4.96 Меховицэ	Меховицэ
3588. Косцельны Эрик	4. 9.08 Вешова	Вешова
3589. Костка Алойзы	1893 Липины	Липины
3590. Костка Кароль	1896 Лазиска	Столяжовицэ
3591. Космаля Павел	1896 Хожув	Бытом
3592. Костож Альфред — Вильхельм	11. 5.11 Нова Весь	Бобрек
3593. Косубек Франц	30.11.09	Меховицэ
3594. Космальски Хенрик	15. 7.10 Микульчице	Микульчице
3595. Косцельны Альфред	30. 5.08 Микульчице	Микульчице
3596. Косидер Станислав	5. 3.02 Козлув	Гливицэ
3597. Космоль Макс	8. 9.97 Гливицэ	Микульчице
3598. Космол Ян	11. 7.00 Гливицэ	Вешова
3599. Косаля Юзеф	8.10.04 Шомберки	
3600. Косок Юзеф	12. 4.96 Рокитница	Рокитница
3601. Косель Ян	21. 9.98	Гливицэ
3602. Косцельны Вильхельм	2. 2.03 Рокитница	Рокитница
3603. Косцельны Виктор	26. 4.95 Рокитница	Рокитница
3604. Космал Альфред — Аугустин	24.10.11 Бельшовицэ	Бельшовицэ
3605. Кослер Юзеф	1911 Забжэ	Забжэ
3606. Костусяк Ян	2. 6.01	Забжэ
3607. Костож Болеслав — Вильхельм	1. 9.22 Богушовицэ	Богушовицэ
3608. Косцельняк Томаш — Матеуш	19.12.96 Пшув	Пшув
3609. Косилек Георг Павел	27.11.00 Забжэ	Забжэ

L. p.	Nazwisko i imię — imię ojca	Data i miejsce urodzenia	Miejsce zamieszkania
3558.	Kopczyk Jan — Jan	12. 4. 09 Zabrze	Zabrze
3559.	Kopiecki Herman	20. 4. 01	Gliwice
3560.	Korczeczek Paweł	5. 11. 98 Bujaków	Orzech
3561.	Kornek Piotr — Jan	17. 1. 05 Miechowice	Miechowice
3562.	Korus Roman	22. 7. 18 Bürkental	Birkental
3563.	Korbela Gerhard	30. 1. 14 Ruda	Ruda
3564.	Korbel Emil	19. 10. 08 Świętochłowice	Bobrek
3565.	Korba Józef	8. 7. 10 Bobrek	Bobrek
3566.	Kornek Jan	25. 5. 00	Bytom
3567.	Kortyka Jan	8. 10. 02	Miechowice
3568.	Kornike Paweł	18. 8. 05 Chorzów	Bytom
3569.	Korc Franciszek	11. 11. 98 Biskupice	Zabrze
3570.	Kornike Wilhelm	28. 1. 00	Zabrze
3571.	Korek Rudolf	13. 9. 08 Nowa Wieś	Gliwice
3572.	Kortyka Wilhelm	10. 1. 00 Miechowice	Miechowice
3573.	Korbel Jan	18. 10. 09 Bytom	Bytom
3574.	Kornas Jan — Paweł	27. 5. 96 Katowice	Miechowice
3575.	Korek Stanisław — Józef	1905 Zabrze	Zabrze
3576.	Korek Henryk	4. 4. 04	Gliwice
3577.	Kortyka Henryk — Norbert	1895 Miechowice	Miechowice
3578.	Kortyka Jan — Filip	1897 Karb	Karb
3579.	Kortyka Piotr — Jan	1896 Karb	Miechowice
3580.	Korgel Maks — Józef	21. 12. 08 Macierzyce	Zabrze
3581.	Korgiel Ernest — Józef	3. 4. 14 Głabczyce	Zabrze
3582.	Kornik Józef — Jan	20. 4. 96 Mikulczyce	Mikulczyce
3583.	Kosek Jan	26. 5. 10 Karb	Karb
3584.	Koślowski Józef — Franc.	30. 10. 09 Piotrograd	Wieszowa
3585.	Kosider Teofil	27. 4. 12 Kozłów	Gliwice
3586.	Kostorz Jan	17. 12. 08 Ruda	Mikulczyce
3587.	Kostrzewa Paweł	19. 4. 96 Miechowice	Miechowice
3588.	Kościelny Eryk	4. 9. 08 Wieszowa	Wieszowa
3589.	Kostka Aloizy	1893 Lipiny	Lipiny
3590.	Kostka Karol	1896 Łaziska	Stolarzowice
3591.	Kosmala Paweł	1896 Chorzów	Bytom
3592.	Kostorz Alfred — Wilhelm	11. 5. 11 Nowa Wieś	Bobrek
3593.	Kosubek Franc.	30. 11. 09	Miechowice
3594.	Kosmański Henryk	15. 7. 10 Mikulczyce	Mikulczyce
3595.	Kościelny Alfred	30. 5. 08 Mikulczyce	Mikulczyce
3596.	Kosider Stanisław	5. 3. 02 Kozłów	Gliwice
3597.	Kosmoł Maks	8. 9. 97 Gliwice	Mikulczyce
3598.	Kosmol Jan	11. 7. 00 Gliwice	Wieszowa
3599.	Kosala Józef	8. 10. 04 Szombierki	
3600.	Kosok Józef	12. 4. 96 Rokitnica	Rokitnica
3601.	Kosel Jan	21. 9. 98	Gliwice
3602.	Kościelny Wilhelm	2. 2. 03 Rokitnica	Rokitnica
3603.	Kościelny Wiktor	26. 4. 95 Rokitnica	Rokitnica
3604.	Kosman Alfred — August	24. 10. 11 Bielszowice	Bielszowice
3605.	Kosler Józef — Karol	1911 Zabrze	Zabrze
3606.	Kostusiak Jan	2. 6. 01	Zabrze
3607.	Kostorz Bolesław — Wilhelm	1. 9. 22 Boguszowice	Boguszowice
3608.	Kościelniak Tomasz — Mateusz	19. 12. 96 Pszów	Pszów
3609.	Kosillek Georg — Paweł	27. 11. 00 Zabrze	Zabrze

Oświęcim, dn. 14. 8. 1945

Panie Wojewodo!

0014646

Polacy z obozu oświęcimskiego wracają, nie
ponownie z gorącą prośbą o zajęcie się ich losem.
Przebywa nas w obozie 1200 osób tak polaków cywilnych
jak i jeńców wojennych b. armii niemieckiej. Cała
polaków sgrupowana jest w jednym bloku (blok 1,
to w liczbie 655 osób, podzieleni na kompany.
Reszta rozproszona jest w blokach innych wśród
kompanii niemieckich i nie ma możliwości powie-
kąd zjednoczenia się znowu, a to z tego względu
że są to polacy ze Śląska polskiego i posiadają
obywatelstwo niemieckie. Dowódcy tych niemieckich
kompanii nie chcą ich z poprzedniego powodu po-
karać do kompanii polskich.
Los nas wszystkich polaków w obozie oświęcimskim
jest nie wiadomy.

Według niedawnym czasem zgłosił 400 polaków
zaliczonych do grupy roboczej II-giej, zostało wy-
stawionych razem z jeńcami niemieckimi w nie-
wiadomym kierunku. My pozostali dotychczas
w obozie, jesteśmy w krótkim odstępie czasu prze-
lekamy, badamy i w grupie roboczej segregowani.
Co się stać ma z nami, nie wiemy.
Z gazet, dorywczo do naszych rąk dochodzących,
dowiedzieliśmy się, że polskie komisje miały
wyjechać do innych obozów dla jeńców na Gór-
 Śląsk, natomiast o polskiej komisji dla ob-
 oświęcimskiego nie przytłaczaliśmy. Prosimy więc
gorąco Pana Wojewodę o wyptanie polskiej komisji
do Oświęcimia aby takowa przeprowadziła swo-
bie polaków z tutej. obozu.
Nam jest wiadomym, że przytłaczając większość
polaków z obozu jest przekonanym demokratycznym,
mianuje Rząd Jedności Narodowej i gotowa jest
stworzyć przytłaczającą na większość temu Rządowi, ocenia-
jąc jego pracę przy odbudowie zniszczonego istnie-
najedre, niemieckiego Przemysłu.

Przebywamy tutaj w obozie od całego szeregu
miesięcy bezczynnie, gdy tymczasem Polska
Polska potrzebuje milionów robotników rąk
do jej odbudowy. My chcemy i pragniemy
pracować dla wielkości Polski.
Kier Panie Wojewodo, sążąc się naszym losem,
bo tym samym sążnie się i losu Polski.
W załączeniu przedstawiamy listę prośb
700 Polaków, którą składaliśmy wygotować, z
zrehabilitowaniem których daliśmy o ich osobę

Wilhelm Polak
Komendant Polaków.

P.S.

Proszymy nasze pismo prosimy i przepraszamy
Pana Wojewodę o poufne traktowanie, albowiem
dotychczas nie jest nam dozwolona pisemna
korespondencja.

Сов. секретноС П Р А В К А

о польских гражданах немецкого происхождения из Силезии (силезских шахтерах), содержащихся в рабочих батальонах интернированных.

1. В результате специально проведенной работы по выявлению среди интернированных группы "Г", содержащихся в рабочих батальонах интернированных польских граждан немецкого происхождения из Силезии, было выявлено на 1-ое января 1947 г. всего 3.320 человек.

2. Выявленные польские граждане немецкого происхождения из Силезии сконцентрированы:

Винницкая область	-	19	✓
Днепропетровск."	-	1.038	✓
Запорожская "	-	251	✓
Сталинская "	-	1.088	✓
Минская "	-	671	✓
Грузинская ССР	-	253	

44/4 НАЧАЛЬНИК 2 ОТДЕЛА ГУПВИ МВД СССР
МАЙОР

(М А К О В)

" 23 " февраля 1947 г.

Załącznik Nr.1

SPIS KOPALN

z których zostali wywiezieni górnicy do Z.S.R.R.

LP.	Nazwa kopalni		U w a g i :
	poliska obecna	dawna niemiecka	
1	Bobrek	Johanna-Bergrube	Śląsk Opolski
2	Szembierki	Hohenzollerngrube	"
3	Piaskowice- Pyskowice	Sandgrube-Reiskretscham	"
4	Zabrze-Wschód	Königin-Luisengrube/Ostfeld/	"
5	" Zachód	" /Westfeld/	"
6	Gliwice	Gleiwitzgrube	"
7	Makoszowy	Dellbrückgrube	"
8	Sesnica	Ohringengrube	"
9	Knurów	Knurowergrube	Górny Śląsk
10	Bielaszowice	Rheinbabenschächte	"
11	Bytom	Bekthengrube	Śląsk Opolski
12	Rozbark	Heinitzgrube	"
13	Centrum	Carsten-Wentrumgrube	"
14	Radzionków	Radzionkaugrube	Górny Śląsk
15	Legiewniki	Florentinegrube	"
16	Andaluzja	Andaluziegrube	"
17	Chorzów	Gräfin-Louisegrube	"
18	Miechówice	Preussengrube	Śląsk Opolski
19	Rokitnica	Castellengrube	"
20	Jadwiga	Hedwigswunschgrube	"
21	Mikulezyce	Abwehrgrube	"
22	Ludwik	Ludwigsglückgrube	"
23	Concordia	Concordia-grube	"
24	Silesia	Silesiengrube	Górny Śląsk
25	Dębieńsko	Dubenskogrube	"
26	Jankowice	Blücherschächte	"
27	Chwałowice	Donnersmarckgrube	"
28	Emma	Emmagrube	Górny Śląsk
29	Rymer	Römergrube	"
30	Ignacy	Hoymgrube	"
31	Anna	Annagrube	"
32	Rydułtowy	Charlottengrube	"

18.XII.47

19 grudnia

7

DM4/Sk/J IV/28605/42/3179/42
Górników po-
wracających
z ZSRR

Do
 Wojew. Oddziału PUR

Katowice
 ul. Kobylńskiego 5

W ślad pisma z dnia 15.12.47 nr. DM4/Sk/J IV 28191/47 komunikujemy, że w/g imiennych list sporządzonych przez Zjednoczenia P.W. powrotów z ZSRR w okresie od 1.X.47 do 15.XII.1947 zgłoszono na kopalniach Śląska polskiego ogółem 342. W liczbie tej mieści się 317 górników żonatyh i 25 samotnych. Żonaci posiadają ogółem 882 dzieci. Z podziałem na Zjednoczenia stan ilościowy przedstawia się następująco:

Zjednoczenie	<u>wróciło z ZSRR</u>		<u>żonaci posiadają następującą</u> <u>ilość dzieci do lat</u>		
	<u>ogółem</u>	<u>żonatyh</u>	<u>7</u>	<u>12</u>	<u>18</u>
Gliwickie	91	83	49	58	37
Rudzkie	44	42	25	29	15
Zabrskie	155	143	212	165	194
Eytomskie	52	49	32	46	20
ogółem	342	317	318	298	266

DYREKTOR DZIAŁU
 MOBILIZACJI I REZERWOWYCH

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Ministerstwo Administracji Publicznej

Państwowy Urząd Repatriacyjny

Wzór Nr. 3

(dla mężczyzn w wieku od lat
16 do 50)

Punkt Przyjęcia

w Białej-Podlaskiej

Zaświadczenie Nr 064220

Zaświadcza się niniejszym, że ob. Chrobok Maksymilian
s. Mikołaj Botop Wistfelia 11.11.1911
(nazwisko, imię, imię ojca)
(rok i miejsce urodzenia)

przybył do Polski z terytorium Z.S.R.B.

i dnia „15” Listopada 1942 r. zarejestrował się na Punkcie

Przyjęcia w Biała-Podlaska

Obecnie udaje się do Bruchów Górny-Siark
(dokładny adres)

Na podstawie zarządzenia Rady Ministrów z dnia 5.V.1945
ob. Chrobok Maksymilian ma pierwszeństwo i prawo
jednorazowego bezpłatnego przejazdu wszelkimi środkami lokomocji do St
Jolej Bedulowy

Władze Państwowe i Samorządowe są proszone o udzielenie jaknajdalej
okazicielowi niniejszego.

M. P.

U W A G A:

1. Okaziciel niniejszego zaświadczenia obowiązany jest zameldować się Milicji Obywatelskiej w terminie do 14 dni od daty wystawienia zaświadczenia i do 3 dni po przybyciu na miejsce zamieszkania
2. Po upływie terminu ważności, zaświadczenie winno być wymienione w miejscu stałego pobytu – na dowód tożsamości.

Kierownik Punktu Przyjęcia

wydano d. 29.11.1942 r.

w Białej-Podlaskiej

Ważne do dnia 29.11.1942

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Administracji

Państwowy Urząd Repatriacyjny

Punkt Przyjęcia

w Legnicy

Wzór Nr. 4

(wydaje się kobietom, dzieciom
i mężczyznom powyżej lat 50)

34452

Przepustka Nr 867593Wydana ob. Kudla Reginia - Emil

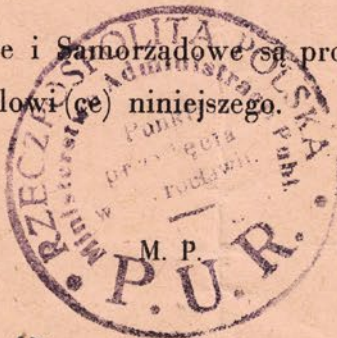
(nazwisko, imię, imię ojca)

5. 12. 1924 r. Siedliska p. Racibórz

(data i miejsce urodzenia)

przybywającemu (ej) z terytorium okres. ros.Ob. Kudla Reginia przeszedł przez Punkt Odbiorczyw Legnicy dnia 25 października 1946 r.i udaje się do swojego miejsca zamieszkania w Siedliskachpow. Racibórz w. Katowice

(dokładny adres)

Na podstawie zarządzenia Rady Ministrów z dnia 5.V.45 wyżejwymieniony (a) ma pierwszeństwo i prawo jednorazowego bezpłatnego prze-
jazdu wszelkimi środkami lokomocji do SiedliskWładze Państwowe i Samorządowe są proszone o udzielenie jaknajdalej
idącej pomocy okazicielowi (ce) niniejszego.

Kierownik Punktu Odbiorczego

Wydano dnia 25 10 46 r.

w

Ważna do dnia 9 listop. 47 r.

Suchy przewóz wyłazo na dot. 3
Legnica dnia 16.8.47

P.U.R. Zachód
 Legnica, dn. 16.8.47

300
 słownie złotyca trzysta
 tytułem zapomogi doraźnej wypłaty.
 Zakreślano pod poz. Nr. 3475
 Państwowy Urząd Repatriacyjny
 Punkt Etapowy
 WILNIŃ
 dn. 26.8.47 1947

Jednorazowy przejazd wykorzystany
 Legnica, dn. 26-8-47

Zameldowane w gminie dnia 20.8.47
 gmina

ZARZĄD GMINNY
 Ewidencja
 Ruchu
 Ludności
 Kuchnia Radości

Pracownik administracji
 28.8.47
 Przewodnik
 Przewodnik

Nr 32. Druga strona zaświadczenia PUR wydanego w Legnicy Marii Reginie Kudli. Zbiory prywatne.

3) dla podróży lub przewodnika grupy.

Ministerstwo Administracji Publicznej

Państwowy Urząd Repatriacyjny

Zaświadczenie Nr 22/222

Na ulgowy przejazd osoby przybywającej lub powracającej w ramach akcji repatriacyjnej z krajów Europy Zachodniej i Południowej i z krajów ZSRR oraz na uzyskanie ulgi na przewóz mienia, z kredytowaniem opłat na rachunek PUR-u.

Ob.

(Imię i nazwisko)

legitymujący się jako repatriant dowodem Nr 867593

z dnia 25.10.47. wydanym przez P.P. Sebnicki

Przybył do Polski z terytorium Niemiec (K.R. Rosyji)

udaje się z grupą osób, powracających w łącznej lub bagażu

ilości

słownie

od stacji

do stacji

i ma prawo do:

- 1) jednorazowego przejazdu w klasie 3 pociągu, w którym dopuszczony jest przewóz osób za opłatą według tabeli T 75
- 2) Przejazdu wraz z grupą pociągiem specjalnym z obliczeniem przewoźnego według stawki zł 3 gr 50 za osiokm
- 3) Nadanie przewozu mienia jako przesyłka zwyczajna wagonowa z obliczeniem przewoźnego za wagon według stawki 50 gr. za 1 osiokm.
- 4) Nadanie do przewozu mienia, jako zwyczajna przesyłka drobna z obliczeniem przewoźnego według stawki klas I i II obniżona o 50%.
- 5) Nadanie do przewozu mienia jako przesyłka pospieszna z obliczeniem przewoźnego według stawek klasy Pd obniżona o 50%.
- 6) Nadanie do przewozu mienia jako przesyłka pospieszna przyśpieszona z obliczeniem przewoźnego według stawki Pd obniżona o 25%.
- 7) Nadanie do przewozu mienia jako bagaż lub przesyłka ekspresowa za opłatą według tabeli BE za zniżką 50%.

Niniejsze zaświadczenie jest ważne tylko z jednoczesnym okazaniem listu ewakuacyjnego (dla powracających z ZSRR) lub zaświadczenia Punktu Przyjęcia PUR (koloru różowego) dla powracających z kraju Europy Zachodniej i Południowej.

Ważne do dnia 1946 r.

(najwyżej 14 dni od daty wystawienia)

Legnica, dnia

1946 r.

Pieczęć PUR

(podpis wystawcy)

(podpis podróżnego lub przewodnika)

Niepotrzebne skreślić.

Do każdego listu przewozowego, kwitu bagażowego, lub listu ekspresowego należy dołączyć oddzielne zaświadczenie.

1(2) M. R.

Н.К.О.
ВОИСКАЯ ЧАСТЬ
ПОЛЕВАЯ ПОЧТА.
№ 61948
22.7.47 г. 1947

СПРАВКА

БЫВШИЙ интерн. КУДЛА РЕГИНА ЭМИЛЬ, 1927
года рождения освобожден из лагеря для интерн.
и следует по месту своего постоянного жительства
в г. Бранденбург

Место для печати

Командир в/ч Красной Армии
Полевая почта: 61948
Подпись: неразборчива

КОММУНИКАЦИОННОЕ
РУССКОМУ ПОДПИСАНИЮ
16.10.47 г.

1450 200

ЗАРЕГИСТРОВАН НА ПУНКТИЕ ПРИЯТИЯ РЕП.
в г. Региня dnia 25.10.1947 r.

Nr 34 a. Dokument repatriacyjny („Sprawka”) Marii Reginy Kudli. Zbiory prywatne.

Potwierdzenie zameldowania.

St. Lzbr. Racibórz Kujaw Racib.

Województwo powiat gmina miejscowość

Nazwisko Kudla

Imiona Regina

Poprzednio zamieszkały w Kojka - Kujaw

zgłosił się na zamieszkanie dn. 28 m-ca

19 47 r. i został zameldowany w domu Nr. N. Nr. miesz. R.

przy ul. Kojka - Kojka - Kujaw

Podpis urzędnika [podpis]

dn. 28 m-ca 1947 r.

Pieczęć
gminy
Racibórz

Nr 34 b i c. Potwierdzenie zameldowania. Zbiory prywatne

Nr 35 a. Współczesne zdjęcie deportowanej Marii Reginy Kudli. *Zbiory prywatne.*

Nr 35 b. Roman Langer – zdjęcie z karty cyrkulacyjnej. *Zbiory CDDG.*

Dyrekcja Spółki Brackiej

Tarnowskie Góry, dnia 20.4.1949 r.

Znak akt: 8400.

Obywatelka Langer Elma

w Bytomiu

ul. Messalika 32

powiat

Orzeczenie

Na podstawie § 66—68 statutu Spółki Brackiej przyznaje się Obywatelce pensję wdowią i sierocą. Po myśli ust. 1 § 69 statutu w brzmieniu uchwały Zarządu z dnia 30. 11. 1948 r. pensja sieroca przysługuje do ukończenia 18 roku życia, a w razie odbywania nauki w zakładach naukowych — do chwili ukończenia nauki, nie później jednak jak do ukończenia 24 roku życia. Sieroty całkowicie niezdolne do zarobkowania, jeżeli niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18 lub 24 roku życia, posiadają prawo do pensji przez czas tej niezdolności.

Są to sieroty:

Elma	urodz.	5.4.1931
Barbara	urodz.	7.9.1939
Barbara	urodz.	28.5.1943
	urodz.	
	urodz.	
	urodz.	

I. Początek płatności pensji

Pensje pochodne (wdowią i sieroce), należne po ubezpieczonym, są płatne od daty owdowienia wzgl. osierocenia, zaś należne po inwalidzie są płatne od początku miesiąca kalendarzowego następującego po śmierci inwalidy, jednak nie wcześniej niż

- od 1. 2. 1945 r., gdy uprawniony posiada obywatelstwo polskie sprzed 1. 9. 1939 r.,
- od 1. 7. 1945 r., gdy uprawniony posiada obywatelstwo polskie z weryfikacji,
- od 1. 10. 1946 r., gdy uprawniony posiada obywatelstwo polskie z rehabilitacji ustawowej,
- od 1. 2. 1945 r., gdy chodzi o sieroty, które nie podlegały rehabilitacji, ponieważ w dniu 1. 1. 1945 r. nie ukończyły jeszcze 14-tego roku życia.

Mąż Obywatelki zmarł w dniu 31.12.1948 jako ubezpieczony — inwalida.

Obywatelka i sierota-y posiadają obywatelstwo polskie sprzed 1. 9. 1939 r. — z weryfikacji — z rehabilitacji ustawowej z wyjątkiem sierot-y i która-e w dniu 1. 1. 1945 r. nie ukończyła-y jeszcze 14-tego roku życia i przedtę nie podlegała-y rehabilitacji.

Pensje pochodne przysługują przeto od następujących terminów:

pensja wdowią	począwszy od dnia	31.12.1948
pensje sieroce	począwszy od dnia	31.12.1948
pensja sieroty	począwszy od dnia	
pensja sieroty	począwszy od dnia	

URZĄD WOJEWÓDZKI ŚLĄSKI
Wydział Administracyjno-Prawny
Nr. AP. III/ 32 — L — 133/50

Katowice, dnia 25 kwietnia 1950r.
Ta/St

Obywatel

Roman L a n g e r
Bytom, ul. Muszalika 52

Na podstawie art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 2 pkt. 5 dekretu z dnia 10 listopada 1945 r. o zmianie i ustalaniu imion i nazwisk (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 310) i art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) zmienia się:

Romanowi Janowi Langerowi, synowi Adolfa i Pauliny zd. Kuoharzyk,
ur. 27.8.1903r. w Bytomiu — Rozbarku

nazwisko " L a n g e r "

na

" Z i e l o n k o w s k i "

Po myśli art. 8 ustęp 1, 2 cyt. dekretu zmiana nazwiska rozciąga się na żonę
Annę Marię zd. Rzepus, ur. 9.8.1899r. oraz na dzieci Dorotę, ur. 7.2.
1939r. i Barbarę, ur. 28.5.1942r. —

Zwolniono od opłaty skarbowej (L. 11 część II tabeli opłat skarbowych dekretu z 3. 2. 1947 r. o opłacie skarbowej — Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 107).

Za Wojewodę:

(Mgr. Zamysłowski)
Naczelnik Wydziału

Z a ś w i a d c z e n i e
=====

Rada Zakładowa przy Kopalni im. J. ^{III} Marchlewskiego w Bytomiu
zaświadcza na podstawie świadków:

1) Ob. Jenderek Paweł zamieszkały _____
_____ zatrudniony Kop. Marchlewskiego
_____.

2) Ob. Małek Wiktor zamieszkały _____
_____ zatrudniony Kop. Marchlewskiego
w Bytomiu.

którzy stwierdzają własnoręcznym podpisem, że Ob. Zielonkowski
Roman zamieszkały Bytom Murowanka 32
jest im znany, jak również znane im jest, że w/w Ob. był interweniowany
II.
w latach od 1945 do II.1950 r. do Z.S.R.R. i pracował w kop. węgla
jako górnik dołowy.

Powyższe zaświadczenie wydaje się w celu renty oraz ciągłości pracy.

podpis świadków:

Jenderek Paweł
1) Zorychta Ryszard

2) Małek Wiktor

Jenderek Paweł
Małek Wiktor

Powyższe zaświadczenie w/w świadków w obecności Rady Zakładowej
złożyli podpisy.

Bytom, dnia 10 V 1958 r.

Rada Zakładowa

[Podpis]
.....

Zakład

Zakłady Górniczo-Hutnicze
„ORZEŁ BIAŁY”
 Przedsiębiorstwo Państwowe
 w Brzezinach Śląskich

Form, Nr 48

Zaświadczenie pracy

Zaświadcza się że Ob. **Z i e l o n k o w s k i Roman**urodzony dnia **27.08.1903r.** **Bytom**zamieszkały w **Bytom, ul. Muszalika 32**pracował na **tutejszych Zakładach**

Nazwa zakładu pracy

od **3.06.1927r.** do **31.03.1938r.** jako **uczeń rebaacz**od **1.04.1938r.** do **12.02.1945r.** jako **rebaacz**od **1.02.1950r.** do **24.08.1963r.** jako **rebaacz**od **- - -** do **- - -** jako **- - -**od **- - -** do **- - -** jako **- - -**urlop taryfowy za rok **1963** dni **26** wykorzystałZaświadczenie wydaje się celem przedłożenia
w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.Powód zwolnienia **Naz własne śledzenie przebiegu na
emeryturę****Brzeziny Śląskie**, dnia **27.08.1963r.** 195... r.

Kierownik Biura Kadr

Dyrektor Przedsiębiorstwa

Zakłady Górniczo-Hutnicze

Zakłady Górniczo-Hutnicze

mgr. inż. **E. Głowacz**

„Orzeł - Biały”

„Orzeł - Biały”

pieczęć i podpis

Dział Kadr

Przedsiębiorstwo Państwowe

w Brzezinach Śl.

CWD zam. 7057/H/Ke

KZG 2a 2299 5.12.59 100 bl. a 100 k. pap. piśm. 60 g A-1

Nr 40. Paweł i Maria Skrzypcykowie z dziećmi w okresie międzywojennym. *Zbiory prywatne.*

Nr 41 a. Paweł Skrzypczyk z Wilkowyj, zdjęcie sprzed wywózki do ZSRS.
Zbiory prywatne.

Nr 41 b. Maria Helios-Skrzypczyk, żona Pawła Skrzypczyka z Wilkowyj,
zdjęcie sprzed wywózki do ZSRS. *Zbiory prywatne.*

Nr 42. Alojzy Pajonk zmarł dziesięć dni po powrocie z łagru do kraju, za: B. Szczech, *Śląska Golgota*, „Wieści Śląskie” 1990, nr 3–5.

СОВ. СЕКРЕТНО

МВД СССР

Главное Управление по делам о военнопленных и интернированных

Арх. № 63/15

УЧЕТНОЕ
ДЕЛО

№ 1205

На военнопленного Кондзиеля

Альфонс - Иванович

Дело закончено в связи _____

ОА

466/он 53055

19 г.

ГЛАВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ НКВД СССР ПО ДЕЛАМ О ВОЕННОПЛЕННЫХ И ИНТЕРНИРОВАННЫХ

Учетное дело № 693

Батальон № 1205

Дата прибытия в батальон 18. августа 1945 г.

Пол муж

ОПРОСНЫЙ ЛИСТ
на интернированного

Формы № 1

1	Фамилия	<u>Кондзиеля</u>
2	Имя и отчество	<u>Альфонс Иванович</u>
3	Год рождения	<u>1907 г.</u>
4	Место рождения	<u>Смезия об. Боймен село Механс</u>
5	Последнее место жительства интернированного	<u>Смезия гор. Боймен село Механс</u>
6	Точный адрес, состав семьи (фамилия, имя и отчество жены, детей или родителей, род занятий)	<u>Жена Кондзиеля Магдала 1906 г. домох. 1926 г. домох. 1932 г. домох. 1935 г. домох. 1942 г. домох. 1940 г.</u>
7	Соц. происхождение — сословие (имущественное положение родителей)	<u>не имеет</u>
8	Имущественное положение интернированного.	<u>не имеет</u>
9	Национальность	<u>польск</u>
10	Вероисповедание (религия)	<u>католик</u>
11	Партийность, если состоял, когда и где, сколько времени и причина выбытия	<u>б/п.</u>
12	Родной язык	<u>польский</u>
13	Перечислить какими языками владеет кроме родного	<u>немецкий — пишет, читает</u>
14	Подданство	<u>Германского</u>
15	Профессия и специальность (стаж работы) до интернирования	<u>23 г. Шахтера</u>
16	Образование: а) Общее б) Специальное в) Военное	<u>8 классов село Механс</u>
17	Проживал ли в Советском Союзе (где, когда и чем именно занимался)	<u>не проживал</u>

Nr 43. „Uczetnoje dzieło” –teczka osobowa Alfonsa Kondzieli prowadzona przez administrację obozu (fragmenty). Kopia dokumentu z kolekcji akt rosyjskich Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie. Zgodnie z rosyjską tradycją drugi człon imienia wskazuje imię ojca – Iwanowicz – syn Jana. Rubryki: 1, 2, 3 i 4 zawierają podstawowe informacje personalne; rubryka 5: miejsce zamieszkania – Bergmanklik 28 (Górnicza 28); rubryka 6: imiona i daty urodzenia żony oraz dzieci; rubryka 9: narodowość – Polak; rubryka 10: wyznanie – katolik; rubryka 12: język – polski; rubryka 14: obywatelstwo – niemieckie; rubryka 15: zawód i dotychczasowy czas pracy – górnik, 23 lata; rubryka 16: wykształcenie – 8 klas szkoły powszechnej. Objasnienia: Magdalena Glanc. Zbiory prywatne.

Teka edukacyjna IPN

Nr 44 a. „Uczetnoje dzieło – cd. Rubryka 21: data i miejsce internowania – 13 lutego 1945, Bytom; rubryka 22: historia zatrudnienia; 1922–1925 kamieniołom Dolomity, zlokalizowany w Suchej Górze opodal Bytomia; 1925–1945 kopalnia „Bytom” (Bojten). Na dokumencie widoczny własnoręczny podpis – Kondziella Alfons. Końcowa część dokumentu, datowana na 23 czerwca 1945, jest skróconym opisem cech szczególnych internowanego. Na samym dole z datą 21 czerwca 1946 potwierdzenie zgonu (umier). Objaśnienia: Magdalena Glanc. *Zbiory prywatne*.

Nr 44 b. Uwierzytelniony odpis postanowienia Sądu Grodzkiego w Bytomiu w sprawie stwierdzeniu zgonu Alfonsa Kondzieli dnia 21 czerwca 1946 r. *Zbiory prywatne.*

Stwierdzam, iż obyw. Alfred Razik narodowości polskiej jest obywatelem tut. gminy i został pomyłkowo internowany przez władze sowieckie na roboty przymusowe do Niemiec. Uprasza się o zwolnienie go z obozu i skierowanie do jego ojczyzny do Polski do miejscowości Rokitnica powiat bytomski Górny Śląsk.

Rokitnica dnia 16. lipca 1946 r.

Naczelnik gminy

Musiół
(Musioł)

Nr 45 a. Poświadczenie naczelnika gminy w Rokitnicy o polskiej narodowości i pomyłkowej deportacji Alfreda Razika. Zbiory CDDG.

Starostwo Powiatowe
(nazwa urzędu)
w Bytomiu

Tymczasowe zaświadczenie Nr. 11676

Starostwo powiatowe — ~~Prezydent miasta~~ —
w *Bytomiu* zaświadcza na podstawie przedłożonych
dowodów, że Ob. *Wiktor Razik*
urodzony dnia *5. 9. 1895.* r., w *Sadowiu*
zamieszkały w *Rokitnicy, ul. gm. Gminny* jest
narodowości polskiej.

Zaświadczenie niniejsze ma charakter tymczasowy i może być każdej chwili unieważnione.

Bytom dnia *8. 9.* 1945 r.

(pieczęć)

Podpis

Nr 45 b. Tymczasowe zaświadczenie Starostwa Powiatowego w Bytomiu o polskiej narodowości Wiktora Razika, ojca Alfreda. Zbiory CDDG.

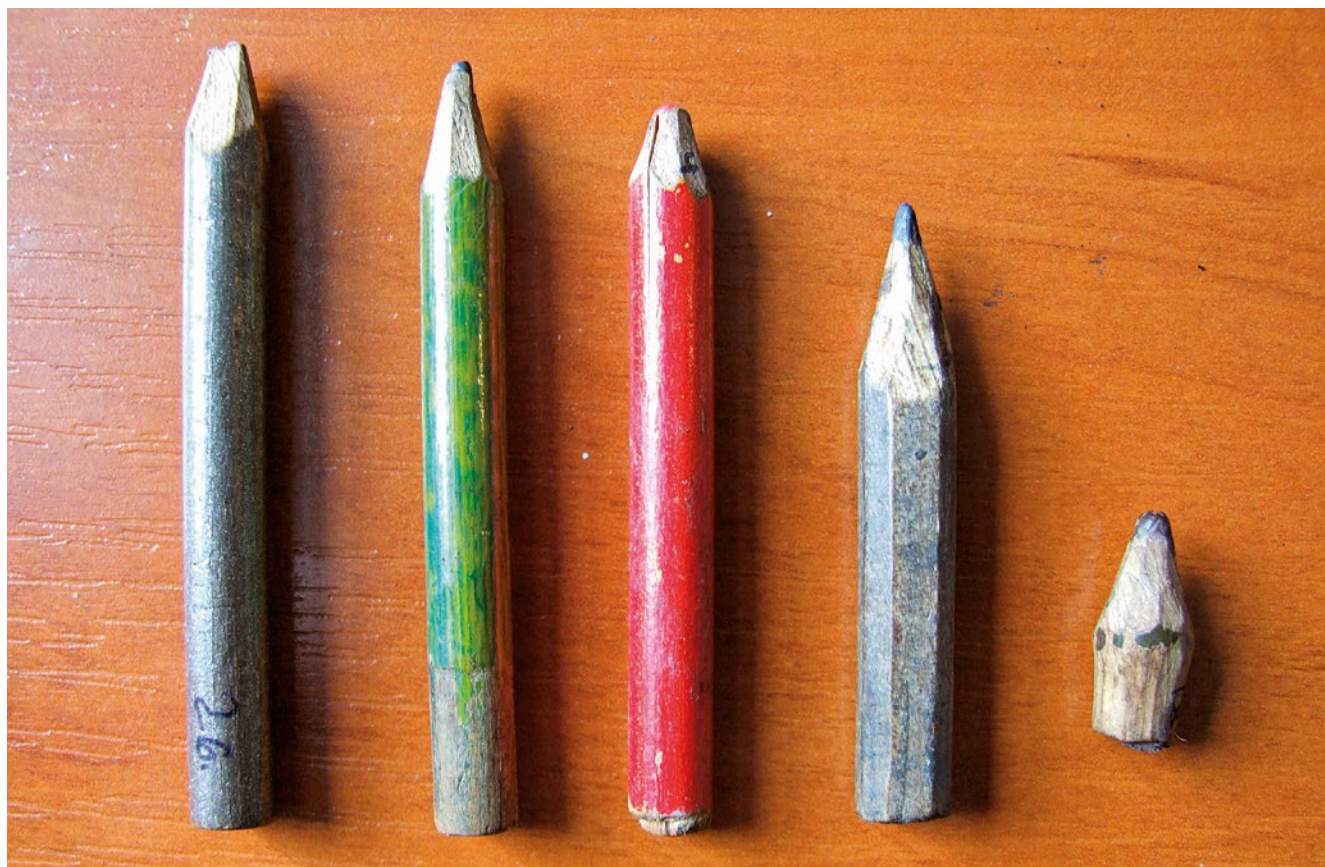
Nr 46 a. Walizka Adalberta (Wojciecha) Pigulli, deportowanego do Donbasu.
Zbiory prywatne.

Nr 46 b. Brzytwa Paula Motznego używana podczas pobytu
na zesłaniu. *Zbiory rodziny.*

Nr 47. Służąca do strzyżenia włosów maszynka deportowanego Paula Motznego. Zbiory rodziny.

Nr 48. Ołówki i pędzle Pawła Steller, którymi wykonywał swoje prace w obozie w Kemerowie. Wystawa z 2003 r. Instytutu Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach.

Nr 49. Obelisk na cmentarzu w Przyszowicach poświęcony deportowanym i poległym w ZSRS Ślązakom, 1995 r.
Ewidencja Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa w Katowicach.

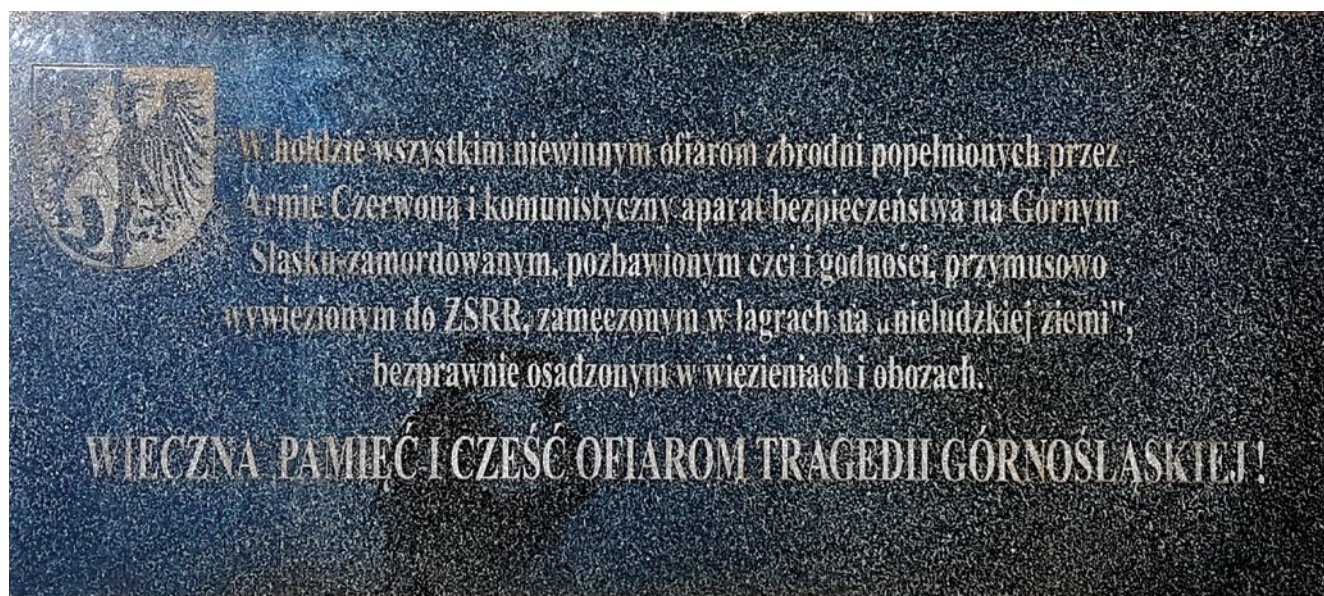
Nr 50 a. Pomnik deportowanych mieszkańców Starych Gliwic odsłonięty na terenie Szkoły Podstawowej nr 27 w Gliwicach 6 czerwca 2018 r. *Fot. Adam Barwicki.*

Nr 50 b. Tablica pamiątkowa na budynku Szkoły Podstawowej w Knurowie ufundowana przez Stowarzyszenie Tragedii Śląskiej '45. *Zbiory Instytutu Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach.*

Nr 51. Pomnik Tragedii Górnoląskiej w Miechowicach (Bytom) – widok ogólny. *Zbiory Kornelii Banaś.*

Nr 52 a. Tablica pamiątkowa umieszczona na postumencie pomnika w Miechowicach.

Nr 52 b. Płaskorzeźba umieszczona w uchylonych drzwiach wagonu-pomnika w Miechowicach. W takich wagonach, nazywanych krowiakami, transportowano do ZSRS deportowanych Górnolązaków.
Zbiory Kornelii Banaś.

Nr 53. Pomnik Tragedii Górnoszlazkiej odsłonięty w Wilkowicach (Tychy) w 2016 r., widok ogólny. Fot. Wojciech Schäffer.

Nr 54. Napisy na pomniku w Wilkowijach. Fot. Wojciech Schäffer.

Nr 55. Pamiątkowe tablice w języku polskim i ukraińskim, odsłonięte i poświęcone 29 września 2013 r. na terenie parafii św. Józefa w Doniecku. Fot. Jarosław Wroński.

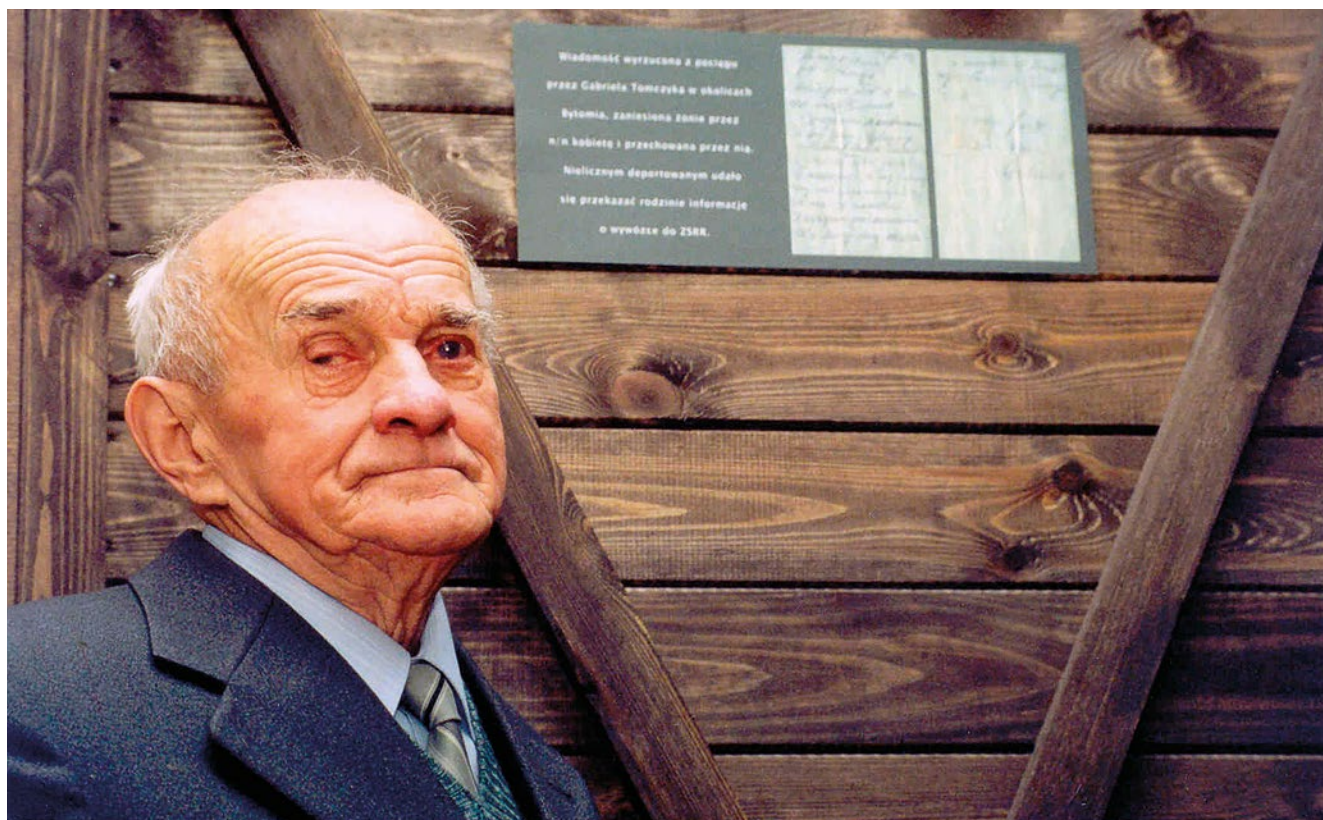

Nr 56. Pamiątkowa tablica w kościele pw. św. Józefa w Doniecku, odsłonięta i poświęcona 29 września 2013 r.
Fot. Jarosław Wroński.

Nr 57 a. Fragment wystawy przygotowanej przez OBEP IPN w Katowicach i prezentowanej w 2003 r. w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu, poświęconej deportacjom mieszkańców Górnego Śląska do ZSRS w 1945 r.

Fot. Tomasz Szemalikowski.

Nr 57 b. Gabriel Tomczyk, jeden z deportowanych, na tle fragmentu wystawy; wagonu-krowioka i kopii listu, który wyrzucił z wagonu z prośbą o przekazanie go rodzinie. *Fot. Tomasz Szemalikowski.*

Nr 58. Okolicznościowe datowniki i naklejka poczty harcerskiej upamiętniające Rajd historyczny „Szlakiem pamięci” poświęcony deportacjom Górnosłazaków do ZSRR w 1945 r. zorganizowany przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Katowicach w 2005 r., w 60. rocznicę tragicznych wywozek. Zbiory Instytutu Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach.

Nr 59. Rekonstrukcja historyczna wydarzeń związanych z deportacjami przygotowana przez uczniów bytomskich szkół w czasie Rajdu historycznego „Szlakiem pamięci” w 2005 r. Fot. Dariusz Pietrucha.

Nr 60. Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoślązaków do ZSRR w 1945 roku rozpoczęło działalność w Radzionkowie (pow. Tarnowskie Góry) w 2015 r. *Fot. i zbiory CDDG.*

Nr 61 a. Sala ekspozycyjna
w CDDG w Radzionkowie.
Fot. Koloress, Robert Kwiatek.

Nr 61 b. Sala Zadumy – jedna
z części ekspozycji w CDDG
w Radzionkowie.
Fot. Koloress, Robert Kwiatek.

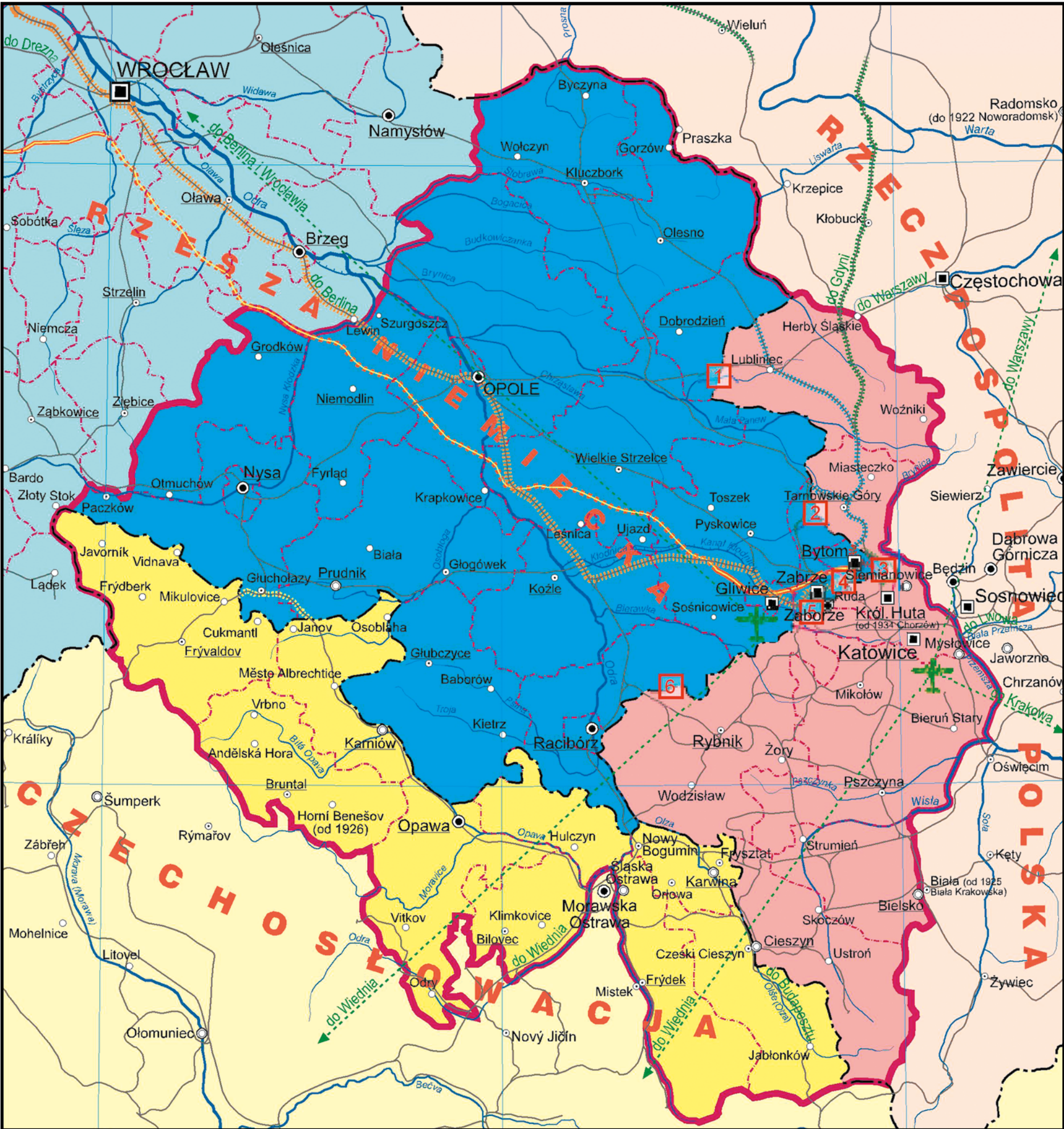
Nr 62. IV Bieg Pamięci Deportowanych Górnolężaków, 28 lutego 2019 r., zorganizowany przez CDDG. Fot. Ireneusz Konik, zbiory CDDG.

DEPORTACJE GÓRNOŚLĄZAKÓW DO ZSRS W 1945 ROKU

KATOWICE 2008

TEKI EDUKACYJNE IPN

Mapa nr 1.
Górný Śląsk w latach 1922–1938

Atlas Historyczny Górnego Śląska w XX wieku. Zbiór map edukacyjnych,
autorzy map i tekstów: D. Smolorz i M. Kordecki, redakcja kartograficzna: D. Przybytek i A. Osowska,
wydawca: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej 2013,
współwydawca: Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach.

miejsowości / Ortschaften

- ponad / über 500 000
- 50 000 - 150 000
- 25 000 - 50 000
- 15 000 - 25 000
- 5 000 - 15 000
- 1 000 - 5 000
- poniżej / unter 1 000

mieszkańców
Einwohner

- granice państwowe
Staatsgrenzen
- granice powiatów (1937)
Kreisgrenzen (1937)
- granice Górnego Śląska
Grenze Oberschlesiens
- inne granice
andere Grenzen
- koleje
Eisenbahnstrecken

OPOŁE stolice prowincji lub rejencji / Provinz- bzw. Regierungsbezirkshauptstädte
Gliwice siedziby powiatów / Bezirkshauptstädte

lotniska: Port Lotniczy Katowice i Gliwice
Flughäfen: Gleiwitz und Kattowitz

regularne połączenia lotnicze
Flugverbindungen

uprzywilejowany tranzyt kolei niemieckich przez Polskę
privilegierte Transit der deutschen Bahn durch Polen

uprzywilejowany tranzyt PKP przez Niemcy
privilegierte Transit der poln. Bahn durch Deutschland

linie kolejowe wybudowane w celu ominięcia tranzytu
neugebaute Eisenbahnlinie für Umleitung des Transits

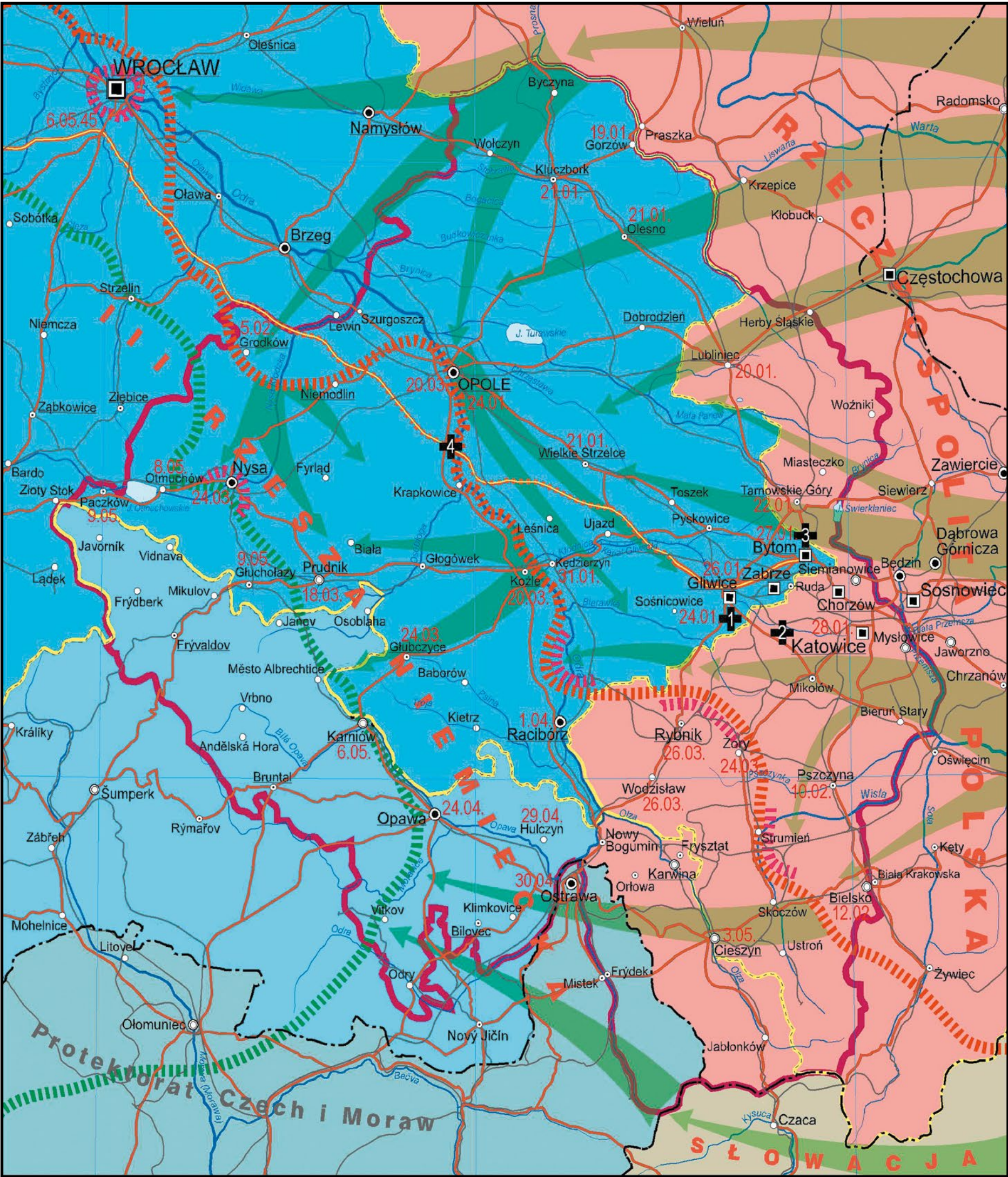
Kolejowy tranzyt czeski przez terytorium niemieckie
Tschechische Eisenbahntransit durch Deutschland

trasa ekspresu "latający Ślązak" od 1936 r.
Eisenbahnlinie vom "Fliegender Schlesier" seit 1936

Autostrada Państwowa RAB 29 budowana od 1936 r.
Reichsautobahn RAB 29 gebaut seit 1936

Mapa nr 2.
Walki na Górnym Śląsku:
styczeń – maj 1945

Atlas Historyczny Górnego Śląska w XX wieku.
Zbiór map edukacyjnych,
autorzy map i tekstów: D. Smolorz i M. Kordecki,
redakcja kartograficzna: D. Przybytek i A. Osowska,
wydawca: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej 2013,
współwydawca: Instytut Pamięci Narodowej,
Oddział w Katowicach.

- granice państwowe Staatsgrenzen
- granice państwowe do 09.1938 r. Staatsgrenzen bis Sept.1938
- granice Górnego Śląska Grenze Oberschlesiens
- autostrady (w budowie) Autobahnen (im Bau)
- drogi główne Hauptstraßen
- koleje Eisenbahnstrecken
- kierunki ataków Armii Sowieckiej Angriffsrichtung der sowjetischen Armee
- linie frontu / Frontlinien
- 1.02.1945 30.04.1945
- miejsca intensywnych walk besonders schwere Kämpfe
- 15.02. data zdobycia miasta Eroberungsdatum
- 4 miejsca sowieckich zbrodni wojennych na ludności cywilnej: Orte sowjetischer Kriegsverbrechen an der Zivilbevölkerung:
1) Szywałd (Bojków) 26-27.01.
2) Przyszowice 27.01.
3) Miechowice 25-27.01.
4) Boguszyce 28-30.01.

Mapa nr 3.
Łagry na terenie ZSRS,
do których trafiali deportowani Górnoślązacy

- Aktiubińsk (ros. Актюбинск)
- Anżero-Sudżensk (ros. Анжеро-Судженск)
- Asbiest (ros. Асбест)
- Bordżomi (ros. Боржоми, груз. ბორჯომი)
- Dwiri (ros. Двири), rejon Bordżomi (ros. Боржоми, груз. ბორჯომი)
- Grozny (ros. Грозный)
- Jegorszino (ros. Егоршино), obesnie Artjomowskij (ros. Артёмовский)
- Kandalaksza (ros. Кандалакша, karel. Kandalakši), rejon Archangielska
- Karaganda (ros. Караганда, kaz. Қарағанды)
- Kemerowo (ros. Кемерово)
- Kopejsk (ros. Копейск), rejon Czelabińska (ros. Челябинск)

- Krasnaja Gorka (ros. Красная Горка)
- Krasnoje Znamia (ros. Красное Знамя), obwód Mińsk (ros. Минск, biał. Мінск)
- Krasnowodzk (ros. Красноводск), obesnie Turkmenbaszy (turkm. Türkmenbaşy)
- Mińsk (ros. Минск, biał. Мінск)
- Nuzal (ros. Нузал) Ałagir (ros. Алагир)
- Prokopiewsk (ros. Прокопьевск)
- Ratomka (ros. Ратомка), obwód Mińsk (ros. Минск, biał. Мінск)
- Smolewicze (ros. Смоленичи), obwód Mińsk (ros. Минск, biał. Мінск)
- Stalingrad (ros. Сталинград), obesnie Wołgograd (ros. Волгоград)
- Stalińsk (ros. Сталинск), obesnie Nowokuźnieck (ros. Новокузнецк)
- Żezkazgan (kazach. Жезқазған, ros. Жезказган)

Mapa nr 4.
Łagry na terenie Ukrainy

Oprac. merytoryczne D. Węgrzyn, oprac. graficzne B. Nikonowicz

- **Ałczewsk** (ros. Алчевск, ukr. Алчевськ)
 - Nikanor posesiadłość kopalni „Nikanor”, rejon Ałczewsk (ros. Алчевск), obecnie Ałczewsk (ukr. Алчевськ)
 - Szachty (ros. Шахты), rejon Ałczewsk (ros. Алчевск, ukr. Алчевськ)
 - Woroszyłowsk (ros. Ворошиловськ) obecnie Ałczewsk (ukr. Алчевськ)
- **Artiomowsk** (ros. Кипучая) Артёмовск (ukr. Артемівськ)
- **Brianka** (ros. Брянка, ukr. Брянка)
 - Annienska [posesiadłość Annienska (ros. Анненка, ukr. Анненка), miasto Brianka (ros. Брянка, ukr. Брянка)]
 - Kriworożje (ros. Криворожье), obecnie Brianka (ukr. Брянка)
- **Charków** (ros. Харьков, ukr. Харків)
- **Debalcewo** (ros. Дебальцево, ukr. Дебальцеве)
- **Dnieprodzierżyńsk** (ros. Днепродзержинск, ukr. Дніпродзержинськ)
- **Dniepropietrowsk** (ros. Днепропетровск), obecnie Dniepr (ukr. Дніпро)
- **Donieck Stalino** (ros. Сталино) obecnie Donieck (ukr. Донецьк)
 - Czułkowka (ros. Чулковка) rejon Stalino (ros. Сталино), obecnie Donieck (ukr. Донецьк)
 - Pietrowka Trudowska (ros. Петровка, ukr. Петрівка)
 - Smoljanka (ros. Смоленка) obecnie Donieck (ukr. Донецьк)
- **Elzas** – Szerbanka (ros. Злыас), rejon Odessa (ros. Одесса, ukr. Одеса)
- **Jenakijewo** (ros. Енакиево, ukr. Єнакієве)
- **Kijów** (ros. Киев, ukr. Київ)
- **Krzywy Róg** (ros. Кривой Рог, ukr. Кривий Ріг)
 - Christoforowka (ros. Христофоровка) obecnie Krzywy Róg (ukr. Кривий Ріг)
 - Karpowatka (ros. Карповатка) obecnie Krzywy Róg (ukr. Кривий Ріг)
 - Mudrienaja (ros. Мудреная) obecnie Krzywy Róg ros. (ukr. Кривий Ріг)
 - Szmakowo (ros. Шмаково) obecnie Krzywy Róg (ukr. Кривий Ріг)
- **Lisiczańsk** (ros. Лисичанск, ukr. Лисичанськ), obecnie Nowodróżeska (ros. Лисичанск, ukr. Лисичанськ)
 - Proletarsk (ros. Пролетарск), obecnie Lisiczańsk (ukr. Лисичанськ)
 - Wierchnyj (ros. Верхний), obecnie część Lisiczańska (ukr. Лисичанськ)
- **Ługańsk Woroszyłowgrad** (ros. Ворошиловград) obecnie Ługańsk (ukr. Луганськ)
 - Pierwomajsk (ros. Первомайск, ukr. Первомайськ) rejon Woroszyłowgradu (ros. Ворошиловград), obecnie Ługańsk (ukr. Луганськ)
- **Makijewka** (ros. Макеевка, ukr. Макіївка)
- **Małaja Wiska** (ros. Малая Виска, ukr. Мала Виска)
- **Nowoekonomiczskoje** (ros. Новозакономіческое, ukr. Новозакономічне)
- **Odessa** (ros. Одесса, ukr. Одеса)
- **Pieriewańsk** (ukr. Перевальськ)
- **Socgorodok** (ros. Соцгородок) obecnie Gornik (ukr. Гірник)
- **Stachanow** (ukr. Стаханов)
 - Almaznaja (ros. Алмазная), część Kadijewka (ros. Кадиевка, ukr. Кадіївка), obecnie Stachanow (ukr. Стаханов)
 - Irmino (ros. Ирмино) rejon Kadijewka (ros. Кадиевка, ukr. Кадіївка), obecnie Stachanow (ukr. Стаханов)
 - Kadijewka (ros. Кадиевка), obecnie Stachanow (ukr. Стаханов)
- **Stanisławów** obecnie Iwano-Frankowsk (ukr. Івано-Франковськ)
- **Zaporoże** (ros. Запорожье, ukr. Запоріжжя)

